

РЕЙ БРЕДЪРИ СИНЯТА БУТИЛКА

Превод от английски: Венцислав Божилов, 2008

chitanka.info

Стълбовете на слънчевите часовници лежаха изпадали на белите камъчета. Птиците, реещи се някога в небето, сега летяха в древните небеса от скала и пясък, песните им бяха замлъкнали. Дъната на мъртвите морета бяха покрити с прах, която засипваше земята, щом вятърът решише да пресъздаде древните истории за потоци. Градовете представляваха хамбари на мълчанието, спряло и съхранено време, басейни и фонтани на тишина и спомен.

Марс бе мъртъв.

Изведнъж в безкрайното безмълвие, някъде много отдалеч, се чу бръмчене на насекомо, което се усилваше сред жълто-кафявите хълмове, изпълни пронизания от слънцето въздух, докато магистралата не завибрира и прахта не започна да се сипе с шепот в старите градове.

Бръмченето спря.

В трептящата тишина на деня Албърт Бек и Ленард Крейг седяха в стария автомобил и гледаха мъртвия град, неподвижен под погледа им, но очакващ техния вик:

— Здравей!

Кристална кула се разпадна в мек прашен дъжд.

— Хей, вие там!

Още една кула се свлече.

Сградите падаха една след друга, подчиняваха се на зовящия ги на смърт глас на Бек. На разпадащи се ята каменните животни с огромни гранитни криле пикираха към дворове и фонтани. Викът ги караше да оживяват и те отвърщаха, стенеха, пукаха се, скачаха, преобръщаха се, трепереха неуверено, след което раздираха въздуха и с изкривени уста и пусти очи, с остри, вечно гладни зъби внезапно се пръскаха като шрапнели по плочите.

Бек изчака. Кулите вече не падаха.

— Вече е безопасно.

Крейг не помръдна.

— Пак ли заради това?

Бек кимна.

— За една проклета *бутылка*! Не разбирам. Защо всички я искат?

Бек слезе от колата.

— Онези, които са успявали да я намерят, не са разказвали и не са обяснявали. Но... тя е много стара. Стара като пустинята, като мъртвите морета... и би могла да съдържа нещо. Така се казва в

легендата. И защото *би могла* да съдържа всичко... ами, именно това събужда жаждата на хората.

— Твоята, а не моята — каза Крейг. Устните му едва помръдваха; очите му бяха полузатворени, леко развеселени. Протегна се лениво. — Аз просто се возя. По-добре да те гледам, отколкото само да седя в жегата.

Бек се бе натъкнал на старата кола преди около месец, преди още Крейг да се присъедини към него. Бе част от отпадъците от Първата индустриална инвазия на Марс, завършила след като човечеството продължи към звездите. Беше оправил двигателя и обикаляше из мъртвите градове, през земите на лентяи и скитници, мечтатели и безделници — все хора, изостанали от всеобщия устрем към космоса, хора като самия него и Крейг, който не се блазнеше от никаква работа и бе намерил Марс за идеалното място за живеене.

— Марсианците са я създали преди пет или десет хиляди години — каза Бек. — От марсианско стъкло е. И все я намират и губят.

Взираше се в трептящия от маранята мъртъв град. През целия си живот не съм правил абсолютно нищо, помисли си. Други, по-добри от мен, отлетяха към Меркурий и Венера, или извън Слънчевата система. С изключение на мен. Но Синята бутилка може да *промени* всичко това.

Обърна се и започна да се отдалечава от притихналата кола.

Крейг също слезе, настигна го бързо и закричи небрежно до него.

— От колко време я търсиш? Десет години? Трепваш насън, сутрин скачаш като ужилен, потиш се по цял ден. Толкова много ти се иска да намериш проклетата бутилка, а не знаеш какво има в нея. Ти си ненормален, Бек.

— Затваряй си плювалника — отвърна Бек и изрита някакво камъче.

Влязоха заедно в разрушения град и тръгнаха по мозайката от напукани плочи, чиито шарки напомняха на каменен гоблен с крехки марсиански създания, отдавна измрели зверове, появяващи се и изчезващи всеки път, когато ветрецът раздвижваше безмълвната прах.

— Чакай — каза Бек. Направи ръцете си на фуния и изкрещя: — Вие там!

— ... там — отвърна ехото и рухнаха още кули. Фонтани и каменни колони се нагънаха сами в себе си. Такива бяха тези градове.

Понякога прекрасни като симфонии кули рухваха само от една изречена дума. Все едно да гледаш как кантата на Бах се разпада пред очите ти.

Още миг — и костите са погребани в кости. Прахта се уталожил. Две постройки останаха непокътнати.

Бек пристъпи напред и кимна на приятеля си.

Започнаха да търсят.

По едно време Крейг вдигна глава. На устните му играеше едва забележима усмивка.

— Представяш ли си в онази бутилка да има мъничка жена, сгъната като акордеон? Като онези от тенекиените чашки или като японските цветя — слагаш ги във вода и те се отварят?

— Не ми трябва жена.

— Може пък и да ти трябва. Може би никога не си имал *истинска* жена, която да те обича. И тайно да се надяваш, че ще намериш точно това. — Крейг сви устни. — Или пък в бутилката има нещо от детството ти. Всичко в мъничко вързопче — езеро, дърво, по което си се катерил, зелена трева, раци. *Това* как ти се струва?

Погледът на Бек се спря върху някаква далечна точка.

— Понякога ми се струва, че е почти това. Миналото... Земята. Не знам.

Крейг кимна.

— Може би съдържанието на бутилката зависи от търсецията. Ами ако имаше малко *уиски* в нея...

— Продължавай да търсиш — каза Бек.

Имаше седем стаи, изпълнени с блясък и сияние; от пода до гредите на тавана бяха натрупани бурета, гърнета, големи бутилки, урни, вази от червено, розово, жълто, виолетово и черно стъкло. Бек разби съдовете един по един, елиминираше ги, махаше ги от пътя си, за да не му се налага отново да ги претърсва.

Приключи със стаята и се готвеше да нахълта в следващата. Почти се страхуваше да продължи. Страхуваше се, че *този* път ще я намери; че търсенето ще свърши и животът му ще остане без смисъл. Едва след като бе чул за Синята бутилка преди десет години от пътешественици, дошли тук чак от Венера и Юпитер, в живота му се появи някаква цел. Треската го бе обхванала и огънят ѝ не отслабваше.

Ако действаше правилно, изгледите да намери бутилката можеха да изпълнят целия му живот. Още трийсет години, ако внимаваше и не бе *прекалено* прилежен, ако не си признаваше, че не бутилката има значение, а самото търсене, дебненето и ловът, прахта, градовете и пътуването.

Чу някакъв приглушен шум. Обърна се и отиде до прозореца, гледащ към двора. В края на улицата едва доловимо мъркаше малък сив пясъчен мотоциклет. Пълен мъж с руса коса слезе от седалката и започна да оглежда града. Още един търсач. Бек въздъхна. Бяха хиляди и търсеха ли, търсеха. Но пък имаше и хиляди чупливи градове, кули и села и щяха да са им нужни хилядолетия, за да ги преровят всичките.

— Как върви? — Крейг се беше появил на прага.

— Не ми върви. — Бек подуши въздуха. — Усещаш ли нещо?

— Какво? — Крейг се огледа.

— Мирише ми на... бърбън.

— Хо! — изсмя се Крейг. — Това е от *мен*!

— От теб ли?

— Току-що пийнах. Намерих го в оная стая. Както винаги, разхвърлях това-онова, съборих куп бутилки, в една се намери малко бърбън, така че реших да се почерпя.

Бек впери поглед в него и усети как се разтреперва.

— Какво... какво търси бърбън *тук*, в марсианска бутилка? — Ръцете му измръзнаха. Бавно пристъпи напред. — Покажи ми я!

— Сигурен съм, че...

— *Покажи* ми я, дявол те взел!

Беше в ъгъла на стаята — бутилка от марсианско стъкло, синя като небето, голяма колкото плод и изглеждаше съвсем лека в ръката на Бек, докато я поставяше на масата.

— Наполовина е пълна с бърбън — каза Крейг.

— Не виждам нищо вътре — отвърна Бек.

— Разклати я.

Бек вдигна бутилката и внимателно я разклати.

— Чу ли бълбукането?

— Не.

— Аз пък го чувам съвсем ясно.

Бек я остави на масата. Слънчев лъч от прозореца попадна върху бутилката и изкара сини искри от нея. Беше синя като задържана в длан звезда. Като плитък океански залив по обед. Като диамант сутрин.

— Това е тя — тихо рече Бек. — Знам, че е тя. Вече не е нужно да търсим. Намерихме Синята бутилка.

Крейг го погледна скептично.

— Сигурен ли си, че *не виждаш* нищо в нея?

— Нищо, но... — Бек се наведе и надникна в синята стъклена вселена. — Може би ако я отворя и пусна онова, което е вътре, ще разбере.

— Запуших я здраво. Дай. — Крейг посегна.

— Моля за извинение, господа — разнесе се глас от вратата зад тях.

Пълният мъж с русата коса се появи пред тях с пистолет в ръка. Не гледаше лицата им, а синята стъклена бутилка. Устните му започнаха да се разтеглят в усмивка.

— Много мразя оръжията — каза той, — но в този случай това е неизбежно, тъй като просто *трябва* да притежавам това произведение на изкуството. Предлагам ви да ми позволите да го взема, без да си имаме неприятности.

Бек остана едва ли не поласкан. В този инцидент имаше определена красота. Сякаш си мечтаеше точно за това, да му отмъкнат съкровището, преди да го е отворил. Сега имаше добри изгледи за гонитба, бой, серия възвръщания и загуби, а междувременно — може би още четири или пет години ново търсене.

— Хайде, размърдайте се. Дайте ми я — каза непознатият и вдигна предупредително оръжието.

Бек му подаде бутилката.

— Изумително. Наистина изумително — каза дебелакът. — Не мога да повярвам, че стана толкова лесно — влизам, чувам двама души да говорят, а после просто да ми *предадат* Синята бутилка. Изумително!

И тръгна навън към дневната светлина, като се смееше тихо.

Под двете студени марсиански луни лежаха костите и прахта на старите градове. Автомобилът подскачаше и друсаше по разбитата

магистрала, минаваше покрай тези градове, където фонтаните, жиростатите, мебелите, металните книги и картините лежах, засипани от мазилка и изсъхнали криле на насекоми. Покрай градове, които вече не бяха градове, а фина прах, носена безчувствено напред-назад от ветровете от една земя в друга, подобно на пясъка в огромен пясъчен часовник, непрекъснато строящ своите пирамиди. Тишината се отваряше, пропускаше колата и веднага се затваряше зад нея.

— Никога няма да го намерим — каза Крейг. — Проклети пътища. Стари колкото си искат. Целите в дупки и бабуни, нищо не е наред. Той има предимство с мотоциклета. По-маневрен е. По дяволите!

Рязко завиха, за да избегнат един лош участък. Колата се движеше над старата магистрала като гума — минаваше върху равната почва и оставяше след себе си изумрудените и златни марсиански мозайки върху настилката.

— Чакай! — извика Бек и намали скоростта. — Видях нещо назад.

— Къде?

Върнаха се стотина метра.

— Ето там. Виждаш ли го? *Той е.*

Пълният мъж лежеше върху мотоциклета си в канавката край пътя. Не помръдваше. Очите му бяха широко отворени и когато Бек го освети с фенерчето, проблеснаха мътно.

— Къде е бутилката? — попита Крейг.

Бек скочи в канавката и взе пистолета на мъжа.

— Не знам. Не я виждам.

— От какво е умрял?

— И това не знам.

— Моторът изглежда наред. Не е имало злополука.

Бек претърколи тялото.

— Няма рани. Сякаш просто е... спрял, по своя собствена воля.

— Сигурно е инфаркт — предположи Крейг. — Развълнувал се е заради бутилката. Решил е да се скрие тук за по-сигурно. Смятал е, че всичко ще бъде наред, но инфарктът го е довършил.

— Но това не обяснява липсата на Синята бутилка.

— Някой е минал и я е забелязал. Господи, нали знаеш колко търсачи има...

Огледаха мрака. Далеч в осеяната със звезди тъмнина сред сините хълмове забелязаха някакво движение.

— Ето там — посочи Бек. — Трима души, придвижват се пеш.

— Сигурно са...

— Боже мой, виж!

Долу в канавката фигурата на пълния мъж започна да свети и да се топи. Очите му заприличаха на лунни камъни под внезапен поток вода. Лицето се разтваряше в огъня. Косата стана като малки фитили, запалени и хвърлящи искри. Тялото започна да дими пред очите им. Пръстите се изкривиха в пламъци. После, подобно на ударена с гигантски чук стъклена статуя, тялото се пръсна и изчезна в порой розови парчета, превърна се в мъгла и нощният вятър я отнесе от другата страна на пътя.

— Сигурно са... *направили* нещо с него — промълви Крейг. — Онези тримата. Сигурно имат някакво ново оръжие.

— Случвало се е и преди — каза Бек. — С онези, които са намирали Синята бутилка, така съм чувал. Изчезвали. А бутилката преминавала у други, които също изчезвали. — Той поклати глава. — Приличаше на милион светулки, когато се разпадна...

— След тях ли тръгваш?

Бек се върна при колата. Огледа пустинните дюни, хълмовете от останки-наноси и тишина.

— Няма да е лесно, но май ще успея да прекарам колата. Сега вече просто *трябва* да го направя. — Замълча, а когато продължи, вече сякаш не говореше на Крейг. — Мисля, че знам какво има в Синята бутилка... Най-сетне разбрах какво искам най-много да намеря в нея.

— Аз не участвам — каза Крейг и приближи колата. Бек седеше вътре в тъмното, с ръце на коленете. — Няма да тръгна да гоня трима въоръжени мъже. Просто искам да живея, Бек, и нищо повече. Тази бутилка не означава нищо за мен. Няма да рискувам кожата си за нея. Но ти желая успех.

— Благодаря — отвърна Бек. И подкара към дюните.

Нощта бе прохладна като вода, стичаща се по стъкления капак на колата.

Бек караше здравата през пресъхнали речни корита и покрити с чакъл плитчини, между огромни отвесни скали. Ивици светлина от

двете луни боядисваха в златисто изсечените в скалите барелефи на богове и животни — високи цяла миля стени, върху които марсианските истории бяха изрязани и изобразени със символи; невероятни лица с отворени очи-пещери и зинали пещери-уста.

Ревът на двигателя събаряше канари и камъни. Златни сегменти от древните скални скулптури се сриваха под лунните лъчи и като каменен порой изчезваха в прохладната и синя като кладенец тъмнина.

Бек пътуваше и ревът на автомобила връщаше мислите му назад, към всички нощи от последните десет години, в които палеше червени огньове на морските дъна и замислено, без да бърза, си готвеше. И сънуваше. Винаги сънуваше едно и също — че иска. И не знае какво. Още от младините си, по време на тежкия живот на Земята, голямата паника от 2130 година, глада, хаоса, безредиците, беднотията. После мотаенето из планетите, годините без жени и любов, годините на самота. Излизаш от тъмнината на светло, от утробата в света, и намираш ли онова, което наистина желаш?

А онзи мъртвец в канавката? Нима и той не бе търсил нещо необичайно? Нещо, което не е имал? Какво *всъщност* имаше за хора като него? Или за когото и да било? Имаше ли изобщо нещо, към което да се стремят?

Синята бутилка.

Рязко натисна спирачки и изскочи от колата с готово за стрелба оръжие. Затича се приведен към дюните. Тримата мъже лежаха пред него на пясъка. Бяха от Земята, със загорели лица, груби дрехи и чепати ръце. Звездната светлина осветяваше Синята бутилка помежду им.

Телата започнаха да се топят пред очите на Бек. Изчезнаха в струйки пара, капчици роса и кристали. След миг от тях нямаше и следа.

Бек усети как изстива, когато останките им се посипаха по миглите му, заполепваха по бузите и устните му.

Не помръдна.

Пълният мъж. Мъртъв и изчезнал. Гласът на Крейг: „Някакво ново оръжие...“

Не. Не беше никакво оръжие.

Синята бутилка.

Бяха я отворили, за да намерят онова, което бяха желали най-много. Всички нещастни, желаещи хора през дългите и самотни години бяха отваряли бутилката с надеждата да намерят онова, което им липсваше на планетите във вселената. И всички го бяха намерили, дори и тези тримата. Сега можеше да разбере защо бутилката минава така бързо от ръка на ръка и защо хората изчезват. Плявата след жътвата трепти върху пясъка покрай чашите на мъртвите морета. Превръща се в пламък и светулки. В мъгла.

Взе бутилката и дълго я разглежда в протегнатата си напред ръка. Очите му блестяха ярко. Ръцете му трепереха.

Значи ето какво съм търсил през цялото това време, помисли си. Обърна бутилката и тя проблесна със синя звездна светлина.

Значи към *това* всъщност се стремят всички. Това е тайното желание, скрито дълбоко в нас; толкова дълбоко, че и самите ние не се сещаме за него. Подсъзнателният копнеж. Именно това търси всеки човек, като използва някакво свое лично чувство за вина.

Смъртта.

Край на съмненията, на мъките, на монотонността, на безнадеждността, на самотата, на страха, на всичко.

Всички ли?

Не. Не и Крейг. Той може би бе много по-голям щастливец. Малцина бяха като животни във вселената — не задават въпроси, пият от водоемите, размножават се, отглеждат малките си и дори за миг не си помислят, че животът им не е добър. Точно такъв бе Крейг. Хората като него се брояха на пръсти. Щастливи животни в огромния резерват, в ръката на Бог, с вяра и религия, която расте в тях като особена нервна система. Нормалният сред милиардите невротици. Те биха пожелали смъртта по-късно, по съвсем естествен начин. Но не сега. По-късно.

Вдигна бутилката. Колко просто, помисли си. И колко правилно. Именно *това* съм искал винаги. Това и нищо друго.

Нищо.

Отворената бутилка синееше на звездната светлина. Бек я поднесе към устата си и колкото се може по-дълбоко вдиша въздуха от нея.

Най-накрая, помисли си.

Отпусна се. Усети тялото си чудно прохладно, а след това — великолепно топло. Знаеше, че се плъзга надолу по дълга пързалка от

звезди към възхитителна като вино тъмнина. Плуваше в синьо вино, в бяло вино, в червено вино. В гърдите му горяха свещи и се въртяха огнени колела. Усети как ръцете му го оставят. Как краката му забавно отлитат. Разсмя се. Затвори очи и се разсмя.

За първи път в живота си беше щастлив.

Синята бутилка падна в прохладния пясък.

Зазоряваше се. Крейг вървеше и си подсвиркуваше. Видя бутилката на първата розова светлина на слънцето. Лежеше на пустия бял пясък. Докато я вдигаше, усети огнен шепот. Няколко оранжеви и червено-пурпурни светулки примигнаха във въздуха и изчезнаха.

Беше много тихо.

— Проклет да съм. — Погледна към мъртвите прозорци на издигания се наблизо град. — Хей, Бек!

Една стройна кула се срути и се превърна в прах.

— Бек, ето го съкровището ти! Не го искам. Ела да си го прибереш!

— ... прибереш — каза ехото и последната кула рухна.

Крейг зачака.

— Ама че работа. Бутилката си е тук, а дъртия Бек го няма никакъв.

Разклати синия съд.

Вътре нещо избълбука.

— Виж ти! Точно както си беше преди. Пълна с бърбън, Бога ми!
— Отвори, пи, избърса уста.

Държеше бутилката нехайно.

— И всички тези глупости заради малко бърбън. Ще изчакам стария Бек и ще му дам проклетата бутилка. А дотогава — още едно питие, господин Крейг? Благодаря, нищо против.

Мъртвата тишина се нарушаваше единствено от бълбукането на течността в пресъхналото гърло. Синята бутилка проблесна на слънчевите лъчи.

Крейг се усмихна щастливо и я надигна отново.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.